

Plasticdebat

In het kort

Het Plasticdebat is een spelvorm waarin leerlingen met elkaar gaan nadenken en debatteren over actuele onderwerpen rondom het onderwerp plastic. Het doel is om de leerlingen in vereenvoudigde vorm een idee te geven hoe beslissingen worden genomen. Ook leren ze standpunten van verschillende belangengroepen kennen, zoals de supermarkt, de producent van consumentengoederen en de Plastic Soup Foundation. Deze standpunten worden ter discussie gesteld in het debat.

Onderdelen

Deze challenge bestaat uit:

- Introductieles plasticsoep (optioneel). Wij raden je aan om deze les te doen met de klas voordat je start met het Plasticdebat. Zie bit.ly/PSFVMBOK
- Digibordles Plasticdebat
- Bijlage Plasticdebat: Stellingen en argumenten per belangengroep, opstelling en logo's

Tijdsduur

1 tot 2 lesuren:

- Introductieles plasticsoep (optioneel): 30 minuten
- Digibordles Plasticdebat: 20 minuten (slides 1-20)
- Voorbereidingstijd als huiswerk: 30 minuten
- Voorbereiding door docent (inlezen, printen logo's en lokaal inrichten): 30 minuten
- Het debat: 40 minuten (slides 21-34).

Sluit aan bij de vakken

- aardrijkskunde, Nederlands, maatschappijleer, economie, Engels en mentorles.

Sluit aan bij de kerndoelen

👍 Nederlands

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.
6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.

👍 Mens en maatschappij

36. De leerling leert betekenisvolle vragen te stellen over maatschappelijke kwesties en verschijnselen, daarover een beargumenteerd standpunt in te nemen en te verdedigen, en daarbij respectvol met kritiek om te gaan.
38. De leerling leert een eigentijds beeld van de eigen omgeving, Nederland, Europa en de wereld te gebruiken om verschijnselen en ontwikkelingen in hun omgeving te plaatsen.
39. De leerling leert een eenvoudig onderzoek uit te voeren naar een actueel maatschappelijk verschijnsel en de uitkomsten daarvan te presenteren.
42. De leerling leert in eigen ervaringen en in de eigen omgeving effecten te herkennen van keuzes op het gebied van werk en zorg, wonen en recreëren, consumeren en budgetteren, verkeer en milieu.
44. De leerling leert op hoofdlijnen hoe het Nederlandse politieke bestel als democratie functioneert en leert zien hoe mensen op verschillende manieren bij politieke processen betrokken kunnen zijn.

Sluit aan bij de eindtermen profielen

👍 a. Algemene kennis en vaardigheden

De kandidaat kan:

- a.1. de Nederlandse taal in opleidings- en beroepssituaties gebruiken;
- a.2. informatie op allerlei manieren overzichtelijk en efficiënt verzamelen, ordenen en weergeven

Leerdoelen

- 👍 De leerlingen krijgen inzicht in de rol van een belangengroep en kunnen argumenten bedenken namens deze belangengroep.
- 👍 De leerling leren de voors en tegens kennen van de thema's waarover ze gaan stemmen.
- 👍 De leerlingen krijgen inzicht in hoe besluitvorming tot stand komt.
- 👍 Leerlingen oefenen met debatteren en discussiëren.

Deze challenge sluit goed aan bij

- ✚ **Pak de verpakker:** leerlingen onderzoeken het gebruik van wegwerpplastic in supermarkten in hun eigen leefomgeving.
- ✚ **Plasticvrije toilettas:** Leerlingen ontdekken hoeveel plasticdeeltjes er in make-up en verzorgingsartikelen zoals tandpasta en scrubcrèmes zitten. Ze maken zelf producten zonder plastic wegwerpverpakking.
- ✚ **Trash Hunt:** leerlingen gaan het zwerfafval analyseren op soort en gebruiksdoel. Door de vindlocatie in kaart te brengen met behulp van de Litterati-app helpen ze de Plastic Soup Foundation met het wereldwijde onderzoek naar zwerfafval.

Voorbereiding

Informatie bij de digibordles Plasticdebat

- ✚ Introduceer het onderwerp plastic in de les voorafgaand aan het Plasticdebat. Gebruik hiervoor de Introductieles plasticsoep. Zie: bit.ly/PSFVMBOK
- ✚ Zet de digibordles Plasticdebat klaar. Verdeel de klas in vijf belangengroepen.
- ✚ Print (enkelzijdig) de stellingen en standpunten, de puntentelling en de logo's (zie bijlage).
- ✚ Geef elke groep het overzicht met hun standpunten.
- ✚ Leerlingen moeten zich voorafgaand aan het Plasticdebat verdiepen in de verschillende belangengroepen en argumenten bedenken bij de standpunten die ze hebben ontvangen. Je kunt dit in een les doen of als huiswerk opgeven. Geef aan dat de leerlingen deze argumenten moeten gebruiken tijdens het Plasticdebat!
- ✚ Zet de tafels in het lokaal in een U-vorm.
- ✚ Optioneel: zorg voor een hamer.

Lesuitvoering

Informatie bij de digibordles Plasticdebat

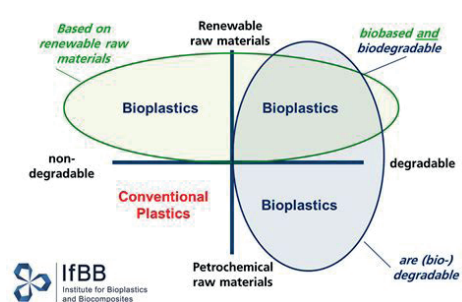
- ✚ Gebruik slides 1-20 voor de voorbereidende les en slides 21-34 voor het debat.
- ✚ De digibordles heeft een interactieve optie 'devices in de klas'. Vraag de leerlingen hun mobiel of tablet mee te nemen naar de les. Indien je liever geen mobiel of tablet gebruikt tijdens de les dan kan dat ook.
- ✚ Indien je kiest voor de interactieve optie 'devices in de klas', dan worden er gedurende de hele les quizvragen gesteld.
Advies: gebruik deze interactieve optie alleen bij een klas van max. 30 leerlingen.
- ✚ Leerlingen kunnen zich eenvoudig met hun mobiel aanmelden op LessonUp.app Hier wordt gevraagd naar een pincode (deze verschijnt vanzelf op slide 3 en staat ook links onderin het scherm). Leerlingen die zich aanmelden onder een valse naam kunnen door de docent verwijderd worden.
- ✚ Leerlingen die geen mobiel hebben kunnen met een andere leerling meedoen.
- ✚ Indien 'devices in de klas' aan staat, dan kan je ook kiezen voor geluid aan/uit en deel scherm aan/uit. Verderop kan je kiezen of je de tussenstand wilt tonen na elke vraag. Dit zorgt voor een extra competitie element, maar kan ook afleidend werken.

Advies: zet 'tussenstand tonen' UIT en 'sluit voor nieuwe deelnemers' AAN.

Vervolg lesuitvoering

- 👉 **Slide 8 t/m 13** zijn vragen over de termen die in het debat aan bod komen. Je kunt extra informatie over deze terminologie en de argumenten vinden aan het eind van dit document.
- 👉 **Slide 9:** antwoord: Statiegeld is een klein bedrag dat wordt geheven bij de aankoop van een product en dat wordt terugbetaald als de koper de verpakking van het product na gebruik weer inlevert.
- 👉 **Slide 10:** antwoord C: Bioplastics worden onder andere gemaakt van natuurlijke grondstoffen als maïs, rietsuiker of aardappelen. De term bioplastics wordt voor een brede categorie plastics gebruikt, zie onderstaande grafiek.
- 👉 **Slide 11:** extra info: Dat bioplastic gemaakt is van natuurlijke grondstoffen betekent echter nog niet dat ze biologisch afbreekbaar of composteerbaar zijn. Consumenten denken vaak dat het niet erg is wanneer bioplastics in het milieu terechtkomen, omdat bioplastics afbreekbaar zijn. Jammer genoeg gedragen de meeste bioplastics zich in het milieu net zoals gewoon plastic en composteren ze niet uit zichzelf. De meeste biologisch afbreekbare plastics doen dat alleen onder speciale industriële omstandigheden met hoge temperaturen. Dat duurt weken: veel langer dan groenafval nodig heeft om te composteren. En er zijn zelfs bioplastics die helemaal niet composteerbaar zijn. Die hebben dezelfde eigenschappen als plastics gemaakt van olie. Om problemen bij de verwerking te voorkomen, is het verstandiger om biologisch afbreekbare plastics bij het restafval te doen.
- 👉 **Slide 12:** extra info: De Europese Unie verbiedt vanaf juli 2021 bepaalde plastic wegwerpproducten die vaak in het milieu worden aangetroffen. Het gaat om borden, bestek, wattenstaafjes, ballonstokjes, rietjes en roerstaafjes. Europa wil hiermee de toenemende plasticvervuiling tegengaan.
- 👉 **Slide 13:** extra info: Plastic afval wordt veel naar Zuidoost Azië en Afrika verscheept verscheept om daar 'gerecycled' te worden. Helaas wordt maar een heel klein percentage daarvan écht gerecycled en het meeste wordt gedumpt of verbrand.
- 👉 **Slide 22:** In Nederland is statiegeld op grote plastic flessen (> 1 liter) verplicht. Er wordt al jaren heftig gedebatteerd over de uitbreiding van statiegeld op kleine plastic flessen (<1 liter) en blikjes. Vanaf 1 juli 2021 wordt ook statiegeld op kleine plastic flesjes ingevoerd. Blikjes zijn hier helaas vooralsnog buiten gehouden. Ook blikjes bevatten een plastic binnenlaag en worden veel in het milieu gevonden.
- 👉 **Slide 27:** stemmen. leerlingen kunnen zich met hun mobiel aanmelden op LessonUp.app Hier wordt gevraagd naar een pincode (deze verschijnt vanzelf op slide 3 en staat ook links onderin het scherm). Leerlingen die zich aanmelden onder een valse naam kunnen door de docent verwijderd worden.
- 👉 Leerlingen die geen mobiel hebben kunnen met een andere leerling meedoen.
- 👉 Indien 'devices in de klas' aan staat, dan kan je ook kiezen voor geluid aan/uit en deel scherm aan/uit. Verderop kan je kiezen of je de tussenstand wilt tonen na elke vraag. Dit zorgt voor een extra competitie element, maar kan ook afleidend werken. **Advies: zet 'tussenstand tonen' UIT en 'sluit voor nieuwe deelnemers' AAN.**
- 👉 **Slides 28 t/m 32:** Voor elke stelling kunnen leerlingen individueel stemmen. Geef aan dat een leerling zelf mag beslissen of hij eens of oneens met de stelling is. Misschien zijn er wel goede argumenten genoemd waardoor hij van mening verandert is. Ze hoeven niet hetzelfde als hun groepje te stemmen.
- 👉 **Slide 33:** wat hebben leerlingen hiervan geleerd?

Lesbeschrijving

👍 Het doel van het Plasticdebat is:

de andere belangengroepen overtuigen van de standpunten van jouw belangengroep.

👍 Onderdelen

1. Argumenten bedenken voor de standpunten van je belangengroep. Begin hiermee in de les voorafgaand aan het Plasticdebat.
2. Discussieronde waarbij de belangengroepen hun standpunten delen met de rest van de klas. Deze standpunten kunnen door andere groepjes worden reageren.
3. Stemronde, waarbij de belangengroepen voor of tegen een bepaalde stelling stemmen. Wanneer een stelling drie of meer voors of tegens heeft, wordt deze respectievelijk aangenomen of afgewezen.
4. Evaluatie, waarbij leerlingen aangeven wat ze ervan geleerd hebben.

👍 Uitbreiding

Laat een leerling verslag doen van het debat door middel van een filmpje met interviews. Leuk en leerzaam!

👍 Spelverloop

De klas wordt opgedeeld in vijf belangengroepen. Deze belangengroepen hebben allemaal hun eigen standpunt over vijf onderwerpen die in het debat aan bod komen. De onderwerpen worden klassikaal besproken via de volgende stellingen:

1. De overheid moet statiegeld op blikjes ook verplichten.
2. Bioplastic is de oplossing voor plasticvervuiling.
3. Microplastics in verzorgingsproducten moeten verboden worden.
4. De overheid moet wegwerpplastic verbieden.
5. De overheid moet de export van plasticafval naar het buitenland verbieden.

- 👍 De vijf belangengroepen ontvangen allemaal een overzicht met hun standpunten bij de stellingen. Tijdens het debat moeten de leerlingen bij elk standpunt tenminste één argument noemen. In de bijlage (Stellingen per belangengroep) staan per belangengroep de stellingen met voorbeeldargumenten.

- 👍 Het doel van de belangengroepen is dat zij zoveel mogelijk standpunten door de stemronde krijgen. Aan het eind van het spel wordt er namelijk over elk onderwerp gestemd door alle deelnemers. Uiteindelijk resulteert het Plasticdebat per onderwerp in een overeenkomst over het gewenste beleid.

👍 Voorbereiding op de dag zelf

Zet de tafels in het lokaal in een U-vorm en hang de logo's van de belangengroepen aan de tafels. Hierdoor kijken de leerlingen elkaar aan tijdens het debat. In de open ruimte die door deze opstelling ontstaat kunnen de leerlingen makkelijk rondlopen om te lobbyen. De logo's maken duidelijk waar de belangengroepen moeten zitten en ze versterken het wij-zij-gevoel tijdens het debat.

Vervolg lesbeschrijving

👉 Materiaaltips

- Print van alle logo's één exemplaar.
- Zet onder het bord twee tafels voor de voorzitter.
- Gebruik een houten hamer, dat geeft het Plasticdebat extra uitstraling

Uitvoering Plasticdebat

👉 Tijdsduur

Het Plasticdebat kan in een les van 45 minuten plaatsvinden.

Het is dan wel nodig dat de leerlingen in de les ervoor informatie krijgen over het Plasticdebat. Onderstaande tijdsindeling gaat uit van 40 minuten (en biedt dus wat ruimte voor uitloop):

- 5 minuten: opstarten en uitleg
- 10 minuten: standpunten en bijbehorende argumenten bespreken binnen de groep
- 15 minuten: debatteren
- 5 minuten: stemmen (digitaal op de volgende slides. Leerlingen kunnen digitaal stemmen, mogen ook van mening veranderen als ze de argumenten van een andere groep beter vinden.)
- 5 min: evaluatie

👉 Tips voor de les

- Houd je instructie kort en bondig.
- Geef in de voorbereidende fase duidelijk sturing aan de strategie van de belangengroepen. Dit is vaak het eerste moment waarop leerlingen zich realiseren dat ze de andere belangengroepen moeten gaan overhalen.
- Tijdens het debat ben jij als docent de voorzitter. Geef elke groep maximaal één keer de kans te reageren op andere groepen. Kap te lange discussies af, want de kans is groot dat de leerlingen er niet uitkomen. Als voorzitter heb je wel de taak dat het debatelement erin blijft en dat alle groepen aan het woord komen.

Let op: niet alle genoemde argumenten en stellingen zijn inhoudelijk juist. De argumenten en standpunten per belangengroep zijn gekozen om het debat zo dynamisch mogelijk te maken.

Evaluatieformulier

- 👉 Wij horen graag wat jullie van de les en challenge vonden. Vul s.v.p. het evaluatieformulier in over deze challenge. Dit kost niet meer dan 5 minuten. Zie hier: bit.ly/evaluatievmbo

Extra informatie

✚ Statiegeld

In Nederland is statiegeld op grote plastic flessen (> 1 liter) verplicht. Er wordt al jaren heftig gedebatteerd over de uitbreiding van statiegeld op kleine plastic flessen (<1 liter) en blikjes. Uit onderzoek van CE Delft blijkt dat statiegeld tot een reductie van 70 tot 90% van het aantal flesjes in het zwerfafval zal leiden. Dit zou in Nederland een vermindering van tussen de 0,5 en 6 miljoen flesjes per jaar in zee betekenen.

De producent van consumentengoederen legt liever de verantwoordelijkheid voor het opruimen bij de consument en de gemeenten. Consumenten willen net als gemeenten graag uitbreiding van statiegeld zodat er minder zwerfafval op straat komt.

In 2020 heeft de regering besloten om per 1 juli 2021 ook statiegeld op kleine plastic flesjes in te voeren. Op blikjes wordt voornamelijk nog geen statiegeld ingevoerd, maar hierover is het laatste woord nog niet gezegd.

✚ Bioplastics

Consumenten denken vaak dat het niet erg is wanneer bioplastics in het milieu terechtkomen, omdat bioplastics afbreekbaar zijn. Jammer genoeg gedragen de meeste bioplastics zich in het milieu net zoals gewoon plastic en composteren ze niet uit zichzelf. De meeste biologisch afbreekbare plastics doen dat alleen onder speciale industriële omstandigheden met hoge temperaturen. Dat duurt weken: veel langer dan groenafval nodig heeft om te composteren.

En er zijn zelfs bioplastics die helemaal niet composteerbaar zijn. Die hebben dezelfde eigenschappen als plastics gemaakt van olie. Om problemen bij de verwerking te voorkomen, is het verstandiger om biologisch afbreekbare plastics bij het restafval te doen.

✚ Microplastics

Aan make-up en verzorgingsproducten worden microplastics toegevoegd die allerlei functies vervullen. Deze microplastics spoelen weg met het afvalwater. Er is in Nederland nog geen regelgeving die dit verbiedt. Met de campagne Beat the Microbead roept de Plastic Soup Foundation al sinds 2012 om een verbod. Inmiddels hebben veel producenten de microplastics waarmee je kunt scrubben op vrijwillige basis uit hun producten gehaald. Maar dat wil niet zeggen dat er geen andere microplastics meer in zitten. De Europese Unie stemt in 2020 over het verbieden van alle microplastics die aan producten zijn toegevoegd.

✚ Wegwerpplastic

De Europese Unie verbiedt vanaf juli 2021 bepaalde plastic wegwerpproducten die vaak in het milieu worden aangetroffen. Het gaat om borden, bestek, wattenstaafjes, ballonstokjes, rietjes en roerstaafjes. Europa wil hiermee de toenemende plasticvervuiling tegengaan.

✚ Export van plasticafval

Sinds 1 januari 2018 heeft China een importverbod op plasticafval. Dit land kreeg vanuit de hele wereld, vooral uit westerse landen, afvalplastic om te recycleren. Maar de stroom was onbeheersbaar geworden en veel plasticafval kwam op Chinese vuilnisbelten terecht. Na het Chinese verbod hebben de exportstromen van afvalplastic uit rijke landen zich goeddeels verlegd naar Zuidoost-Azië, zoals naar Maleisië en Vietnam. Maar ook deze landen kunnen het niet aan en nemen nu maatregelen. Vanuit Nederland wordt nu meer plasticafval geëxporteerd naar landen in Oost-Europa waar regelgeving minder streng is.